

УДК 004:658.012.32:339.56

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СФЕРІ ЗЕД**С. В. Ищенко, К. А. Пряхіна, О. С. Капінос**Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
вул. Першотравнева, 20, м. Кременчук, 39600, Україна. E-mail: tusya_kremenchug@mail.ru

Досліджено особливості інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень в зовнішньоекономічній діяльності підприємств в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів в економіці з урахуванням ускладнення інформаційних потоків. Класифіковано масиви інформації, що потребують обробки в процесі управління зовнішньоекономічною діяльністю, та інформаційні потреби менеджменту ЗЕД. Обґрунтовано необхідність застосування диференційованих підходів до забезпечення тактичних та стратегічних потреб управління ЗЕД, застосування системного підходу до інформаційного забезпечення при прийнятті управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Досліджено особливості моніторингу та контролінгу як механізмів забезпечення інформаційної підтримки управлінських рішень, що дозволяють отримувати та обробляти масиви зовнішньої та внутрішньої інформації щодо наявних та потенційних загроз та можливостей підприємства в умовах швидкоплинних та непередбачуваних змін.

Ключові слова: інформаційна підтримка, управлінське рішення, прийняття управлінських рішень, зовнішньоекономічна діяльність.

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ИНФОРМАЦИОННОЙ ПОДДЕРЖКИ ПРИ ПРИНЯТИИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ В СФЕРЕ ВЭД**С. В. Ищенко, К. А. Пряхина, А. С. Капинос**Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского
ул. Первомайская, 20, г. Кременчук, 39600, Украина. E-mail: tusya_kremenchug@mail.ru

Исследованы особенности информационного обеспечения принятия управленческих решений во внешнеэкономической деятельности предприятий в условиях глобализационных и интеграционных процессов в экономике с учетом усложнения информационных потоков. Классифицированы массивы информации, которые требуют обработки в процессе управления внешнеэкономической деятельностью и информационные потребности менеджмента ВЭД. Обоснована необходимость применения дифференцированных подходов к обеспечению тактических и стратегических нужд управления ВЭД, применения системного подхода к информационному обеспечению при принятии управленческих решений в сфере внешнеэкономической деятельности. Исследованы особенности мониторинга и контроллинга как механизмов обеспечения информационной поддержки управленческих решений, позволяющих получать и обрабатывать массивы внешней и внутренней информации об имеющихся и потенциальных угрозах и возможностях предприятия в условиях быстрых и непредсказуемых изменений.

Ключевые слова: информационная поддержка, управленческое решение, принятие управленческих решений, внешнеэкономическая деятельность.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Особливою рисою сьогодишнього розвитку світового суспільства є процес глобалізації, який поступово нівелює регіональні та національні межі. Вітчизняні підприємства в цих умовах зіткнулися з проблемою формування стійких конкурентних переваг в нових умовах ведення бізнесу. Ефективне функціонування в конкурентному середовищі, яке характеризується швидкоплинністю змін та не завжди прогнозованими процесами, неможливе без створення механізмів моніторингу та адаптації до нових умов, що потребує впровадження інноваційних способів управління зовнішньоекономічною діяльністю. Темпи змін зовнішнього середовища набагато більші за можливості підприємства реагування на них, що викликає необхідність готувати управлінські рішення превентивно – при надходженні так званих слабких сигналів про зміни та потребує нових підходів до інформаційного забезпечення управлінської діяльності.

Проблематика інформаційного забезпечення управлінських рішень не лишається поза увагою вчених. Так, це питання розглядалося в працях Смирнкової В. В., Дудкіна П. Д., Лазоренко Л. В., Терехова Д. С., Орехової К. В., Драгомірової Я. К., Олійниченко О. М., питання інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень в зовнішньоекономічній діяльності підприємств досліджувалося в працях Кузнецової І. О. Але

сучасні тенденції розвитку світової економічної системи внаслідок зростання кількості та ускладнення взаємозв'язків факторів впливу на діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності свідчать про необхідність вдосконалення підходів до інформаційного забезпечення управління ЗЕД з метою забезпечення достатнього рівня конкурентоспроможності українських виробників на зовнішніх ринках.

Метою статті є дослідження особливостей інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень в зовнішньоекономічній діяльності підприємств в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів в економіці з урахуванням ускладнення інформаційних потоків.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Ринковий вектор у розвитку національної економіки та зростання ролі глобалізаційних й інтеграційних процесів у світовому вимірі на фоні загострення конкурентної боротьби на внутрішніх промислових та ресурсних ринках відкриває привабливі перспективні можливості перед українськими промисловими підприємствами та викликає об'єктивну необхідність активізації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняними суб'єктами господарювання. Досягнення успіху на зовнішніх ринках неможливе без ефективної управлінської діяльності, здатної відповідати на різноманітні виклики та вимоги середовища

функціонування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності шляхом використання всіх можливостей та зниження рівня загроз з урахуванням зовнішніх і внутрішніх умов функціонування.

Управління підприємствами в умовах зовнішньоекономічної діяльності є достатньо складним і багатогранним процесом, що вимагає комплексного інформаційного забезпечення стосовно всіх факторів зовнішнього, національного та іноземного, середовища, що тим чи іншим чином, прямо або опосередковано впливають на функціонування суб'єктів господарювання. Складність функціонування вітчизняних підприємств у міжнародному середовищі зумовлена високим ступенем форсованості, невизначеності та непередбачуваності розвитку подій, ставить перед керівниками вимогу прийняття оптимальних управлінських рішень у короткі терміни, часто за умов недостатнього інформаційного забезпечення.

Для ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД) промислові підприємства мають відстежувати тенденції розвитку ринків, світової та національної фінансової систем, внутрішньо- та зовнішньополітичну ситуацію та безліч інших факторів і своєчасно реагувати на їхні зміни. Зважаючи на викладене вище, для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності особливої ваги набуває здатність розпізнавати будь-які потенційні або приховані явища у середовищі функціонування на ранніх етапах їхнього виникнення з метою подальшої їхньої інтерпретації шляхом удосконалення інформаційного забезпечення та збільшення часових ресурсів керівників у процесі прийняття управлінських рішень у зовнішньоекономічній сфері.

В умовах глобалізації значно актуалізується питання використання інформації для успішного розвитку бізнесу. Сучасні реалії бізнес-середовища вимагають постійного моніторингу та прийняття ефективних управлінських рішень, що базуються на повній, актуальній, своєчасній інформації. Управління підприємством взагалі та його зовнішньоекономічною діяльністю зокрема вимагає роботи з величезними масштабами інформації, кількість якої при зростанні обсягів виробництва, продукції, розширенні ринків її збуту, залученні більшій кількості контрагентів безперервно збільшується [2].

Забезпечення ефективності процесу управління, та і взагалі його реалізації, неможливе без відповідної інформаційної підтримки, створення дієздатної інформаційно-аналітичної системи, яка може своєчасно забезпечити менеджмент актуальними, достовірними даними про стан, тенденції розвитку, явні та приховані, актуальні та потенційні можливості та загрози зовнішнього середовища.

Складність, багатоваріантність та невизначеність умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності обумовлює необхідність активного використання в управлінській практиці інструментів інформаційної підтримки управлінських рішень.

Внаслідок активізації інтеграційних процесів в національній економіці, розбалансування економічної системи через вплив політичної та економічної кризи при одночасному посиленні необхідності забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на зовнішніх ринках

протягом останніх років спостерігається суттєве збільшення зовнішніх та внутрішніх потоків інформації, що ускладнює вибір релевантної інформаційної бази, використання якої дозволить підвищити обґрунтованість та адекватність прийняття рішень в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.

Залежно від цілей зовнішньоекономічної діяльності підприємства, на досягнення яких спрямовані управлінські рішення, виокремлюють стратегічні, тактичні та оперативні рішення в управлінні ЗЕД. Стратегічні рішення в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю потребують всебічного аналізу інформації про попередній, теперішній та прогнозний стан середовища функціонування та спрямовані на забезпечення його розвитку в довгостроковій перспективі. Тактичні рішення в управлінні ЗЕД підприємства є підпорядкованими стратегічним рішенням і спрямовані на вирішення проблем у певному періоді (рік, квартал, місяць тощо) з урахуванням короткострокових тенденцій зміни чинників зовнішнього середовища. Оперативні рішення в управлінні ЗЕД розроблюються для вирішення негайних проблем, мають короткостроковий характер і регулюють спрямованість, орієнтовані на вирішення проблем, які виникають внаслідок непередбачуваних ситуативних змін зовнішнього середовища [9].

Прийняття рішення як процес полягає у відборі найкращого варіанту розв'язання проблемної ситуації з множини допустимих за конкретних обставин. Умовою забезпечення можливості виконання найбільш результативної з множини альтернатив, що були опрацьовані, та визначають рівень ефективності управління, є наявність якісної та своєчасної інформації, яка необхідна для прийняття оптимальних, зважених управлінських рішень. Для того, щоб інформаційна підтримка була дієвою та ефективною, інформація, що надходить до системи управління, повинна відповідати певним вимогам (табл. 1) [9].

Конкретне управлінське рішення в сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства є результатом проведення складної процедури з опрацювання великих масивів інформації, аналізу чинників зовнішнього середовища та їх впливу на суб'єкт господарювання, розробки та аналізу альтернативних рішень, умов існування штучно створених моделей та оцінки можливих результатів реалізації альтернативних сценаріїв [6]. Основні етапи процесу інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень в сфері ЗЕД наведені на рис. 1.

Особливістю прийняття управлінських рішень в сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства є необхідність обробки інформації різноманітного функціонального призначення.

Масиви інформації, що підлягають обробці в процесі прийняття управлінських рішень в ЗЕД підприємства, на наш погляд, доцільно класифікувати за наступними ознаками:

1. Ділова інформація (інформація про стан ринку, логістичну систему, фінансову систему тощо).
2. Юридична (нормативна) інформація (інформація про державні пільги та законодавчі обмеження, податкові важелі, торговельні квоти тощо).

3. Науково-професійна інформація (дослідження тенденцій розвитку товарних та фінансових ринків, прогнози технічного та технологічного розвитку тощо).

4. Політична інформація (інформація про сучасний стан та тенденції розвитку співпраці між країнами-контрагентами, про рівень політичних ризиків тощо).

Таблиця 1 – Вимоги до інформації, яка використовується для прийняття рішень в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства

Вимога до інформації	Характеристика
Доречність	Інформація має бути доречною для прийняття рішень в управлінні ЗЕД підприємства і давати змогу оцінити минулі, поточні події та зробити прогноз щодо змін чинників зовнішньоекономічного середовища в майбутньому, виходячи з отриманих результатів оцінки
Достовірність	Інформація не повинна мати помилок і викривлень, які здатні вплинути на якість прийняття рішень в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємства
Повнота	Інформація має характеризувати об'єкт дослідження повною мірою (відсутність яких-небудь даних може призвести до вибору хибного варіанта прийняття рішень в управлінні ЗЕД), повинна бути попередньо проаналізованою і оптимально систематизованою для об'єктивного висвітлення стану справ
Своєчасність	Інформація має бути своєчасною та надходити до особи, що приймає рішення в найкоротшій проміжки часу. Для досягнення оптимального співвідношення між доречністю та достовірністю інформації слід враховувати необхідність задоволення потреб особи, що приймає рішення в управлінні ЗЕД підприємства

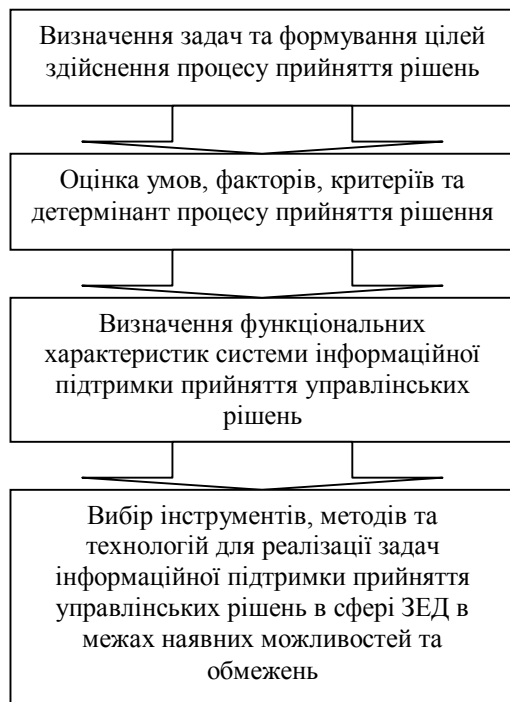

Рисунок 1 – Етапи процесу інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень в сфері ЗЕД підприємства

Зовнішньоекономічна діяльність в умовах активізації роботи підприємств на міжнародних ринках стає визначальним об'єктом антисипативного управління. Антисипативне управління підприємствами спрямоване на створення умов для випередження усіх можливостей і загроз, що виникають у середовищі ведення зовнішньоекономічної діяльності, на засадах раннього ідентифікування, аналізу та передбачення ймовірних траєкторій їхнього розвитку, що потребує створення такої системи інформаційної підтримки менеджменту ЗЕД, яка б дозволила сформувати умови для випередження потенційних змін середовища функціонування.

М. Є. Адамів визначає наступні переваги здійснення антисипативного управління на

підприємствах в умовах зовнішньоекономічної діяльності [1]:

- в умовах швидкозмінності середовища функціонування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності збільшує часові ресурси керівників для прийняття управлінських рішень за рахунок виникнення значного часового лагу між першими ознаками прояву потенційного явища та його конкретним реальним впливом;

- знижує рівень невизначеності умов функціонування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, оскільки покликане визначати і адекватно обробляти слабкі, нечіткі інформаційні сигнали виникнення потенційних явищ та передбачати напрями їхнього розвитку;

- в умовах жорсткої конкурентної боротьби на зовнішніх ринках дозволяє суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності ідентифікувати та використовувати нові додаткові можливості для одержання конкурентних переваг внаслідок своєчасного отримання відповідної інформації через використання специфічної технології та інструментарію інформаційного забезпечення, оскільки не кожне підприємство здатне виявити ці можливості на ранніх етапах їхнього виникнення та результативно використати перспективні шанси умов функціонування;

- удосконалює інформаційне забезпечення діяльності апарату управління в сфері зовнішньоекономічної діяльності з позиції зниження ризику неповного охоплення даних тощо.

З наведеного вище витікає, що вдосконалення інформаційного забезпечення ЗЕД є необхідною ланкою впровадження систем антисипативного управління.

Слід зауважити, що антисипативне управління не замінює функцій управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств, а є лише новим підходом до управління з позиції випередження потенційних змін середовища функціонування на основі підвищення якості інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень.

Формування системи інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень в сфері ЗЕД повинне ґрунтуватися, в першу чергу, на визначенні інформаційних потреб менеджменту. Так,

наприклад, Мозгова Г. В. пропонує перелік типових інформаційних потреб менеджера зовнішньоекономічної діяльності відповідно до його

основних функцій та джерел отримання інформації, наведений в таблиці 2 [8].

Таблиця 2 – Типові інформаційні потреби менеджера зовнішньоекономічної діяльності відповідно до його основної функції та джерела отримання інформації [8]

№	Функції	Інформаційні потреби	Джерела інформації
1	Аналіз попиту та пропозиції	Цільова аудиторія, ціновий сегмент, затрати на дослідження, конкуренти, партнери	Маркетингові дослідження, перегляд сайтів конкурентів
2	Укладення і супроводження зовнішньоторгових контрактів	Особливості поведінки при ділових зустрічах, знання іноземних мов, знання щодо підписання угод	Законодавство України, міжнародне законодавство, правила Інкотермс, наукові та практичні розробки щодо адаптації до відмінностей культур різних країн
3	Оформлення необхідної супровідної документації (графіки поставок, контроль платежів)	Правила оформлення документів, знання щодо роботи в інформаційних системах, постачальники, споживачі, кількість товару, вартість продукції	Бухгалтерський облік, документи підприємства різного типу, прайс-лист, мережа Інтернет
4	Розробка та розвиток нових напрямів ЗЕД компанії	Ринок збуту, партнери, виробництво продукції, обсяг, ризики, позиції компанії на ринку	Маркетингові дослідження, законодавство України, міжнародне законодавство, наукові та практичні розробки щодо адаптації до відмінностей культур різних країн
5	Формування та розширення клієнтської бази за кордоном	Ринок збуту, партнери, ризики, позиції компанії на ринку	Маркетингові дослідження, законодавство України, міжнародне законодавство, розробки щодо адаптації до відмінностей культур різних країн
6	Ведення переговорів та ділової переписки	Особливості поведінки при ділових зустрічах, знання іноземних мов, знання щодо підписання угод, правила етикету	Законодавство України, міжнародне законодавство, розробки щодо адаптації до відмінностей культур різних країн
7	Контроль своєчасної оплати експортних та імпорتنних платежів	Розклад поставок та відправлення товару, наявність інформації щодо проведення зовнішніх операцій	Документи відправки і отримання вантажу, квитанції оплати, зовнішньоторговельний контракт
8	Взаємодія з митними та логістичними структурами	Хто керує відділом логістики і займається митним оформленням, основні задачі логіста і митного декларанта	Посадова інструкція логіста і митного декларанта, штатний розклад

На наш погляд, наведений перелік інформаційних потреб менеджера зовнішньоекономічної діяльності відображає в більшій мірі потреби тактики ЗЕД, не враховуючи потреби стратегічного менеджменту.

Стратегічна інформація, на відміну від тактичної, характеризується рядом особливостей, що зумовлені характером процесу прийняття управлінських рішень. Серед основних таких відмінностей можна виділити:

1. Орієнтованість не стільки «всередину» організації, скільки на її зовнішнє та проміжнє середовище.
2. Аналіз інформації в умовах репрезентативної ймовірності.
3. Прогнозний характер результатів обробки інформації.
4. Велика ймовірність суб'єктивного тлумачення інформативних показників.
5. Міжфункціональний характер інформації, що призводить до необхідності оперування великими обсягами різномірної інформації.

Наведений в таблиці 2 перелік інформаційних потреб менеджера ЗЕД характеризує інформацію, що зорієнтована в основному на аналіз внутрішніх можливостей підприємства та прогнозування короткострокових змін зовнішнього середовища, але не містить інформації про економічні та політичні

тенденції, перспективи розвитку НТП, ринків та конкуренції на них тощо. До того ж бракує соціально-політичної інформації, збиранням і аналізом якої навіть науково-дослідні інститути займаються мало. Все це призводить до домінування суб'єктивних уявлень про ситуацію на підприємстві та поза ним і не дозволяє складати обґрунтовані прогнози та приймати стратегічні рішення про пристосування до майбутнього та формування самого майбутнього в сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Стратегічна інформація із зовнішнього середовища підприємств повинна мати специфіку, що враховує окремий вплив компонентів на зовнішньоекономічну діяльність та функціонування конкретного підприємства. Тому треба використовувати індивідуальний підхід до формування такої інформації, який базується на визначенні пріоритетних факторів, що найбільш істотно впливають на ЗЕД підприємства, та ретельно їх досліджувати.

На основі вивчення проблематики інформаційної підтримки управлінських рішень в сфері ЗЕД можна виділити два підходи до формування інформаційного забезпечення – функціональний та системний. Функціональний підхід передбачає, що кожен підрозділ підприємства, що приймає участь в

організації та проведенні зовнішньоекономічної діяльності самостійно організовує збір даних і їх обробку, базуючись при цьому на власному документуванні, методах формування інформації, каналах зв'язку та архівах. Цей підхід обумовлений тим, що операції з підготовки та обробки інформації невіддільні від процесів формування проєктів управлінських рішень і мають враховувати специфіку функціональних підрозділів [3]. Системний підхід передбачає об'єднання різноманітної інформації воедино, виокремлення найбільш впливових та значимих факторів для перспективи розвитку з точки зору цілей, напрямів та критеріїв, визначення шляхів та методів ефективного впливу на них [10].

В сфері зовнішньоекономічної діяльності функціональний підхід більш властивий при прийнятті тактичних управлінських рішень, в той час як прийняття стратегічних рішень повинне базуватися на системному підході до інформаційного забезпечення. Для забезпечення стратегічного розвитку підприємство має своєчасно виявляти несприятливі тенденції на світових ринках, відстежувати зміни в світовій фінансовій системі, оцінювати світові політичні процеси та їх вплив на світову економіку, відстежувати перспективні тенденції розвитку НТП, своєчасно прогнозувати майбутні загрози та заздалегідь розробляти адекватні шляхи та засоби виходу з можливих кризових ситуацій, використовуючи свої внутрішні резерви та зовнішні можливості. За таких умов функціональний підхід до інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства не є дієвим, та виникає потреба у застосуванні системного підходу.

Система інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень в зовнішньоекономічній діяльності підприємства повинна базуватися на постійному об'єктивному дослідженні існуючих та прогнозних станів зовнішнього середовища та внутрішніх можливостей підприємства протидіяти виникненню зовнішніх загроз. Перша задача може бути вирішена шляхом проведення моніторингу, друга – шляхом впровадження контролінгу.

Моніторинг дозволяє підприємству адаптуватись до постійної зміни зовнішнього середовища та успішно виживати в умовах конкуренції. Моніторинг передбачає спостереження за станом, параметрами та характеристиками зовнішнього середовища підприємства з метою формування інформаційної бази щодо його поведінки та прийняття обґрунтованих управлінських рішень [5, 7].

Контролінг зовнішньоекономічної діяльності слід розглядати як процес, спрямований на забезпечення досягнення підприємством планованих цілей на міжнародному ринку. Цей процес складається з встановлення параметрів, виміру фактично досягнутих результатів, оцінки відхилень, їхнього ранжирування й проведення коректувань планів у тому випадку, якщо досягнуті результати істотно відрізняються від заданих параметрів. Контролінг ЗЕД – це функціонально відокремлений напрямок зовнішньоекономічної й організаційної роботи на підприємстві, пов'язаний з реалізацією міжнародної, фінансово-економічної, маркетингової, податкової, постачальницької, виробничої й реалізаційної функцій у менеджменті ЗЕД для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень

[4].

У загальній системі контролінгу, організованого на підприємстві, контролінг зовнішньоекономічної діяльності являє собою контролюючу систему, що забезпечує концентрацію контрольних дій на найбільш пріоритетних напрямках ЗЕД підприємства, вчасне виявлення відхилень її фактичних результатів від передбачених і прийняття оперативних управлінських рішень, що мають забезпечити нормалізацію цієї діяльності.

ВИСНОВКИ. Таким чином, забезпечення ефективності системи управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства в сучасних умовах досягається лише за відповідності ступеня відкритості системи управління підприємства сутності змін зовнішнього середовища.

Для забезпечення достатнього рівня ефективності управлінських рушень вітчизняні підприємства мають здійснювати достатньо тривалий процес формування і безперервної адаптації системи управління зовнішньоекономічною діяльністю до нових умов фінансово-господарської діяльності в ході перебудови всієї економічної системи країни. Така адаптація повинна ґрунтуватися на перебудові системи інформаційної підтримки управлінських рішень з використанням сучасних управлінських систем, технологій та інструментарію, що є перспективою подальших наукових досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адамів М. Є. Антисипативне управління підприємствами в умовах зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / М. Є. Адамів – Режим доступу: http://vlp.com.ua/files/sekcia_2.pdf
2. Дудкін П. Д. Роль інформаційних технологій в управлінській діяльності підприємств у сучасних умовах / П. Д. Дудкін, З. М. Сіра // Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій». – Тернопіль, 11-12 грудня 2013. – С. 329–330.
3. Климов С. М. Интеллектуальные ресурсы общества / С. М. Климов. – СПб.: ИВЭСЭП, Знание, 2002. – 199 с.
4. Криворучко Л. Б. Специфіка застосування контролінгу в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю машинобудівного підприємства [Текст] / Л. Б. Криворучко // Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 19-21 червня 2012 р. / Відп. за вип. О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2012. – С. 65–68.
5. Кузнецова І. О. Моніторинг як складова інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності підприємства / І. О. Кузнецова // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2013. – Випуск 3 (50), ч. 2. – С. 161–168.
6. Кузнецова М. О. Інформаційні системи підтримки управлінських рішень / М. О. Кузнецова, Г. Ю. Коблянська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – № 9 (136). – С. 154–157.
7. Малярєць Л. М. Методичне забезпечення формування та проведення контролінгу зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Л. М. Малярєць, Н. В. Проскупніна // Бізнес-інформ. Серія «Економіка: Міжнародні економічні відносини». – 2012. – № 6. – С. 32–35.

8. Мозгова Г. В. Формування інформаційної системи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності на базі сучасних інформаційних технологій / Г. В. Мозгова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – Випуск 6, ч. 5. – С. 248–251.

9. Орехова К. В. Інформаційна підтримка прийняття рішень в управлінні фінансовою безпекою

підприємства: практичний аспект / К. В. Орехова // Экономика и управление. – 2013. – № 5. – С. 107–113.

10. Педченко Н. С. Системний підхід до інструментарію інформаційного забезпечення стратегічного управління потенціалом розвитку підприємства / Н. С. Педченко // Інноваційна економіка. – 2012. – №8 (34). – С. 260–266.

EXCEPTIONAL FEATURES OF THE ORGANIZATION OF INFORMATIONAL SUPPORT WHILE MAKING MANAGEMENT DECISIONS IN THE SPHERE OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

S. Ishenko, K. Pryakhina, A. Kapynos

Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University

vul. Pershotravneva, 20, Kremenchuk, 39600, Ukraine. E-mail: tusya_kremenchug@mail.ru

Exceptional features of informational support whilst management decisions are made regarding the foreign economic activity of enterprises from a perspective of globalization and the integration processes of the economy and the complication of informational flow have been investigated. Arrays of information which are processed whilst foreign economic activity management and informational needs of FEA management have been classified. The necessity of the application of these differentiated approaches which meet tactical and strategical needs of the FEA management and a comprehensive approach in providing data for management decision making in the sphere of foreign economic activity have been proved. Aspects of the monitoring and controlling processes, which are the means of informational support whilst management decisions are made, which allow the gathering and the subsequent processing of the arrays of internal and external information about true and potential dangers have been investigated; highlighting an enterprise's possibilities in quick and unpredictable world.

REFERENCES

1. Adamyiv, M. E. (2012), "Antysyapatyve management companies in terms of foreign trade activities" available at: http://vlp.com.ua/files/sekcia_2.pdf (accessed March 15, 2015).

2. Dudkyn, P.D. (2013), "The role of information technology in management enterprise today", *Aktualni zadachi suchasnykh tekhnolohiy. Materialy Mizhnarodnoyi naukovy-tekhnichnoyi konferentsiyi molodykh uchenykh ta studentiv* [Current problems of modern technology" International scientific and technical conference of young scientists and students], Ternopol, December 11-12, 2013, pp. 329-330

3. Klimov, S.M. (2002), *Yntellektualnye resursy obshchestva* [Intellectual resources of society], SPb.: IVESEP, Znanie. St. Petersburg, Russia.

4. Kryvoruchko, L.B. (2012), "Specificity of controlling the use of international management in engineering enterprises", *Mizhnarodna stratehiya ekonomichnoho rozvytku rehionu: materialy III Mizhnarodnoyi naukovy-praktychnoyi konferentsiyi* [International Strategy for economic development: Proceedings of the Third International Scientific Conference], Sumy, June 19-21, 2012, pp. 65–68.

5. Kuznetsova, I.O. (2013), "Monitoring as a component of information support of decision making in

International Business", *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, iss. 3 (50), no. 2, pp. 161–168.

6. Kuznetsova, M.O. (2012), "Information systems of support management decisions", *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 9 (136), pp. 154–157.

7. Malyarets, L.M. (2012), "Methodical maintenance of forming and controlling of foreign economic activity of company", *Biznesinform. Seriya "Ekonomika: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny"*, no. 6, pp. 32–35.

8. Mозгова, G.V. (2014), "Formation of management information system of foreign economic activity based on modern information technology", *Naukovyy visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriya "Ekonomichni nauky"*, iss. 6, vol. 5, pp. 248–251.

9. Orehoa, K.V. (2013), "Information support decision making in the management of financial security company: practical aspects", *Economy and Management*, no. 5, pp. 107–113.

10. Pedchenko, N. S. (2012), "Systematic approach to information provision tools of strategic management of enterprise development potential", *Innovative Economy*, no. 8 (34), pp. 260–266.

Стаття надійшла 20.04.2015